

U S N E S E N Í

Vrchní soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Olgy Římalové a soudců JUDr. Evy Svobodové a Mgr. Ing. Davida Bokra ve věci žalobkyně: **Plzeňská insolvenční v.o.s.**, IČ 290 92 914, insolvenční správce dlužníka [redacted] a.s. v likvidaci se sídlem [redacted], zastoupená Mgr. Milanem Edelmannem, advokátem se sídlem Chrastice 208, 267 12 Loděnice, pobočka Petržilkova 2707/38, 158 00 Praha 5, proti žalovaným: 1) **PharmDr.** [redacted], nar. [redacted], [redacted] 2) **PharmDr.** [redacted], nar. [redacted], [redacted], oba zastoupeni JUDr. Pavlem Eretem, advokátem se sídlem Purkyňova 43, 301 00 Plzeň, 3) **Ing.** [redacted] nar. [redacted], zastoupený Mgr. Janem Blažkem, advokátem se sídlem Riegrova 20, 301 00 Plzeň, o zaplacení 13.062.702 Kč s přísl., k odvolání žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 28. 5. 2014, č. j. 46 Cm 99/2012-238,

t a k t o :

Rozsudek soudu prvního stupně **se z r u š u j e** a věc se vrací soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Soud prvního stupně v záhlaví uvedeným rozsudkem žalobu zamítl (výrok I.) a uložil žalobkyni povinnost zaplatit žalovaným 1) a 2) k rukám jejich zástupce na náhradě nákladů řízení částku 386.542 Kč (výrok II.).

Žalobkyně se jako insolvenční správce dlužníka [redacted] a.s. v likvidaci (dále též jen „společnost“) domáhá po žalovaných coby bývalých členech představenstva zaplacení žalované částky z titulu náhrady škody s tím, že zjistila, že společnost [redacted] a.s. před rozhodnutím o úpadku prováděla ze svého bankovního účtu platby na účet personálně propojené společnosti [redacted] s.r.o. (dříve [redacted] spol. s r.o.), IČ [redacted]; postupně bylo zasláno celkem 13.062.702 Kč.

Soud prvního stupně vyšel z toho, že dne 3. 1. 2007 uzavřel dlužník [redacted] a.s. se společností [redacted], spol. s r.o. dle § 497 obch. zák. smlouvu o úvěru (a nikoliv o půjčce, jak tvrdil žalobce), jejímž předmětem bylo poskytnutí finančních prostředků společnosti [redacted], spol. s r.o. v celkové výši 21.000.000 Kč a [redacted] a.s. se zavázala předat tyto prostředky ve splátkách do konce roku 2007 dle potřeby dlužníka. Soud vzal za prokázané, že na smlouvu bylo plněno celkem 13.062.702 Kč; první splátka byla předána v červnu 2007 a poslední v prosinci 2007. K obraně žalovaných spočívající v námitce promlčení soud dospěl k závěru, že čtyřletá promlčecí lhůta stanovená v § 397 obch. zák. uplynula nejpozději v případě poslední splátky zaplacené dne 31. 12. 2007 ke dni 31. 12. 2011. Soud uzavřel, že žaloba byla podána až dne 6. 3. 2012, námitka promlčení je proto důvodná a žalobou uplatněný nárok tak nelze žalobci přiznat, i kdyby byl následně prokázán; o nákladech řízení rozhodl podle § 142 odst. 1 o. s. ř.

Proti rozsudku soudu prvního stupně podala žalobkyně odvolání. Vytýká soudu, že se zabýval pouze otázkou promlčení, která je dle jejího názoru navíc v rozporu s dobrými mravy, a nikoliv otázkou porušení povinností ze strany žalovaných. Soud se rovněž nezabýval tím, kdy žalobkyni mohly být známy okolnosti rozhodné pro uplatnění náhrady škody vůči členům představenstva; teprve od tohoto okamžiku mohla totiž počít běžet promlčecí lhůta; poukazuje na to, že veškeré okolnosti rozhodné pro posouzení věci vyšly najevo až po 22. 10. 2010, tj. po rozhodnutí o úpadku společnosti [REDAKCE] a.s. Nárok tak nemůže být promlčen, neboť běh promlčecí doby je nutno počítat nejdříve od doby po rozhodnutí o úpadku. Navrhla proto, aby odvolací soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Žalovaní 1) a 2) navrhli potvrzení napadeného rozsudku s tím, že závěr soudu prvního stupně o promlčení je správný. Dle jejich názoru je sice podstatné, kdy se společnost dozvěděla o vzniku škody, s poukazem na § 398 obch. zák., je však třeba vycházet i z toho, kdy se o vzniku škody dozvědět mohla, což bylo možné již v době, kdy finanční prostředky byly odebrány z účtu společnosti. Žalobu proto ve smyslu § 199 odst. 2 obch. zák. mohla podat dozorčí rada.

Žalovaný č. 3 rovněž navrhl potvrzení napadeného rozsudku. Pokud jde o tvrzené porušení povinností, poukazuje na to, že žalobce neprokázal, že škoda vznikla v příčinné souvislosti s porušením jeho povinnosti jednat s péčí řádného hospodáře.

Odvolací soud přezkoumal napadený rozsudek a shledal odvolání důvodným.

Podle čl. II bod 2 zákona č. 293/2013, jímž byl s účinností od 1. 1. 2014 novelizován občanský soudní řád, se pro řízení zahájená před nabytím účinnosti tohoto zákona použije občanský soudní řád ve znění účinném do 31. 12. 2013.

Právní poměry vzniklé přede dnem 1. 1. 2014 řídí se dosavadními právními předpisy (oddíl I § 3028 odst. 3 přechodných ustanovení zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, a § 775 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích), zde zákonem č. 513/1991 Sb., obchodním zákoníkem.

Předestřenou otázkou je promlčení uplatněného nároku.

Podle § 391 odst. 1 obch. zák. u práv vymahatelných u soudu začíná běžet promlčecí doba ode dne, kdy právo mohlo být uplatněno u soudu, nestanoví-li tento zákon něco jiného.

Podle § 397 obch. zák. nestanoví-li zákon pro jednotlivá práva jinak, činí promlčecí doba čtyři roky.

Podle § 398 obch. zák. u práva na náhradu škody běží promlčecí doba ode dne, kdy se poškozený dozvěděl nebo mohl dozvědět o škodě a o tom, kdo je povinen k její náhradě; končí však nejpozději uplynutím 10 let ode dne, kdy došlo k porušení povinnosti.

Podle § 182 odst. 1 písm. c) obch. zák. na žádost akcionáře nebo akcionářů uvedených v § 181 odst. 1 dozorčí rada uplatní právo na náhradu škody, které má společnost vůči členovi představenstva.

Podle § 199 odst. 2 obch. zák. dozorčí rada určí svého člena, který zastupuje společnost v řízení před soudy a jinými orgány proti členu představenstva.

Ustanovení § 398 obch. zák. je speciální k § 391, pokud jde o stanovení počátku běhu promlčecí lhůty, a k § 397, pokud jde o její délku. Nelze tak přisvědčit závěru soudu prvního stupně o tom, že v projednávané věci čtyřletá promlčecí lhůta uplynula nejpozději v případě poslední splátky (zaplacené dne 31. 12. 2007) ke dni 31. 12. 2011.

Dle ustálené judikatury za okamžik, kdy se právnická osoba dozví o vzniku škody ve smyslu § 398 obch. zák. je třeba zásadně považovat okamžik, kdy se o vzniku škody dozví nebo mohla dozvědět osoba, která je oprávněna škodu vzniklou právnické osobě uplatňovat (srovnej např. rozsudek Nejvyššího soudu ve věci sp. zn. 29 Cdo 3688/2011 ze dne 29. 8. 2013 dostupný stejně jako níže uvedené rozhodnutí na www.nsoud.cz).

Promítnuto do poměrů projednávané věci, kdy jsou žalováni bývalí členové představenstva, počne subjektivní promlčecí doba společnosti na náhradu škody běžet až ve chvíli, kdy se o škodě, resp. o tom, kdo je povinen k její náhradě, dozví nebo může dozvědět jiná osoba, která je vůči tomuto členu statutárního orgánu oprávněna nárok na náhradu škody uplatnit. Takovou osobou může být například likvidátor (srovnej rozsudek Nejvyššího soudu ve věci sp. zn. 29 Cdo 3212/2013 ze dne 26. 5. 2015) nebo insolvenční správce.

I v projednávané věci se tak uplatní obecný závěr, podle něhož subjektivní vědomost o osobě odpovědné za škodu, s níž zákon spojuje počátek běhu promlčecí doby, nepředpokládá nezpochybnitelnou jistotu v určení osoby odpovědné za vznik škody. Zákon vychází z předpokladu, že po osobě, která ví o vzniku škody, lze požadovat, aby nárok u soudu uplatnila, jakmile má k dispozici takové informace o okolnostech vzniku škody, v jejichž světle se jeví odpovědnost určité konkrétní osoby dostatečně pravděpodobnou (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. 1. 2016, sp. zn. 29 Cdo 1667/2015).

Argumentaci žalovaných, že žalobu mohla podat dozorčí rada, přisvědčit nelze, neboť v citovaném § 182 odst. 1 písm. c) obch. zák. je výslovně upraveno, že právo na náhradu škody vůči, které má společnost vůči členům představenstva uplatní dozorčí rada na žádost akcionáře nebo akcionářů (...). Dozorčí rada je sice povinna žádosti akcionářů vyhovět, avšak pouze domnívá-li se, že je nárok společnosti oprávněný. V žádosti akcionáře tak musí být specifikováno, jaké konkrétní právo má dozorčí rada uplatnit, resp. jakou povinnost člen představenstva porušil a jaká škoda z toho akciové společnosti vznikla. Pokud dozorčí rada žádost nesplní, mohou podat žalobu jménem společnosti akcionáři sami, pokud by nabyli přesvědčení, že je postup dozorčí rady nesprávný (odst. 2 posledně citovaného ustanovení). Dozorčí rada z vlastní iniciativy oprávnění podat žalobu na náhradu škody proti členům představenstva nemá. Poukaz žalovaných na § 199 odst. 2 obch. zák. není případný, neboť toto ustanovení dopadá na řízení, v němž dozorčí rada uplatňuje právo na náhradu škody podle § 182 odst. 1 obch. zák.

Jak již bylo řečeno výše, subjektivní promlčecí doba společnosti na náhradu škody počíná běžet až v okamžiku, kdy se o škodě, resp. o tom, kdo je povinen k její náhradě, dozví nebo může dozvědět jiná osoba, která je vůči členu statutárního orgánu oprávněna nárok na náhradu škody uplatnit.

Nahlédnutím do údajů uveřejněných v databázi obchodního rejstříku na internetu (www.justice.cz, obchodní rejstřík a sbírka listin) odvolací soud zjistil, že dne 6. 5. 2010

rozhodla valná hromada účastníka o zrušení společnosti s likvidací ke dni 10. 5. 2010 a zároveň jmenovala likvidátorem Ing. [REDACTED], na [REDACTED]. O tomto rozhodnutí byl sepsán dne 6. 5. 2010 JUDr. Vlastimilem Heřmanem, notářem se sídlem v Klatovech, notářský zápis pod č. [REDACTED]. Následně byl usnesením Krajského soudu v Plzni ze dne 22. 9. 2010, č. j. [REDACTED], které nabylo právní moci dne 2. 10. 2010, zjištěn úpadek dlužníka [REDACTED] a.s. v likvidaci a navrhovatel byl zároveň ustanoven insolvenčním správcem dlužníka.

S ohledem na to, kdy byl jmenován likvidátor, a poté i insolvenční správce, byla žaloba (došla soudu dne 6. 3. 2012) podána před uplynutím čtyřleté promlčecí doby stanovené v § 398 obch. zák. K jinému závěru nemůže soud prvního stupně dospět; není-li nárok promlčen, není důvod zabývat se tím, zda námitka promlčení je v rozporu s dobrými mravy či nikoli.

A protože právní posouzení otázky stanovení počátku běhu promlčecí doby tak, jak je učinil soud prvního stupně, je nesprávné, odvolací soud napadený rozsudek podle § 219a odst. 1 písm. a) o. s. ř. zrušil a podle § 221 odst. 1 písm. a) o. s. ř. vrátil věc soudu prvního stupně k dalšímu řízení. V další fázi řízení se soud prvního stupně bude nárokem zabývat věcně, tzn. bude zkoumat, zda došlo k porušení povinností ze strany žalovaných a zda byly současně splněny zákonné předpoklady - vznik škody a příčinná souvislost mezi porušením povinností a vznikem škody.

Právní názor odvolacího soudu je pro soud prvního stupně závazný. V novém rozhodnutí soud prvního stupně znovu rozhodne o náhradě nákladů řízení, včetně nákladů odvolacího řízení.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení je dovolání přípustné jen za podmínek § 237 o. s. ř.; lze je podat do dvou měsíců od doručení tohoto usnesení k Nejvyššímu soudu prostřednictvím Krajského soudu v Plzni.

V Praze dne 23. listopadu 2016

JUDr. Olga Ř í m a l o v á, v.r.
předsedkyně senátu

Za správnost vyhotovení:
J. Kalousková

Jana
Kalousková
á

